

# การพัฒนารูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ภัทรารุช รักกลิ่น อุดม รัตนอัมพรโสภณ และสถาพร พงษ์พิกุล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์พัฒนารูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบจากโรงเรียนสาธิตจำนวน 21 โรงเรียน ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi technique) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile range)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า มี 6 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน
2. รูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย สรุปได้เป็น 5 แบบ คือ ความร่วมมือแบบเครือข่าย และความร่วมมือแบบทางการ ความร่วมมือแบบกึ่งทางการ ความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ และความร่วมมือแบบอิสระ
3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า มีความเหมาะสมทุกด้าน

**คำสำคัญ:** การพัฒนารูปแบบ ความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศ โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

## AN INTERNATIONAL COOPERATIVE DEVELOPMENT MODEL FOR 21<sup>ST</sup> CENTURY EDUCATION EXCELLENCE OF DEMONSTRATION SCHOOLS UNDER UNIVERSITY IN THAILAND

Pathawut Rakklin, Udom Rattanaampornsopon and Sataporn Pruettikul

Faculty of Education, Burapha University

---

### Abstract

The purpose of this study was to develop an international cooperative development model for 21<sup>st</sup> century education excellence of demonstration schools under university in Thailand. The key informants in this study were 12 specialists, and the suitability of the model was verified from 21 demonstration schools. This study employed mixed methods of research. The instruments applied in the study consisted of semi-structured interview questionnaire and 5-rating questionnaire for confirmatory model. The statistical devices employed in the study were median and Inter-quartile range.

The findings revealed that:

1. There were 6 aspects of international cooperative development model for 21<sup>st</sup> century education excellence of demonstration schools including 1) policy 2) realm of curriculum 3) teachers 4) extra activities provided through teaching management 5) administrative support and 6) students.

2. Five models of the international cooperative development model for 21<sup>st</sup> century education excellence of demonstration schools; 1) network cooperation 2) formal cooperation 3) semiformal cooperation 4) informal cooperation and 5) flexible cooperation were identified.

3. The result of the confirmatory model of international cooperative development model for 21<sup>st</sup> century education excellence of demonstration schools was congruent with the empirical data.

**Keyword:** development model, international cooperative, demonstration schools under university in Thailand

## บทนำ

ความร่วมมือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จ เป็นสิ่งที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการสร้างความสัมพันธ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระหว่างบุคคล ครอบครัวและเพื่อนบ้าน การสร้างความร่วมมืออาจมีทั้งในระดับหุ้นส่วนแบบไม่เป็นทางการไปจนถึงระดับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์เชิงความร่วมมืออย่างจริงจังเป็นแบบแผน กล่าวได้ว่า ความร่วมมือเป็นการเปิดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้าน ความเป็นชุมชน เพิ่มความตระหนักในการยอมรับประโยชน์ในการขยายขอบเขตการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Kanok-on Somprach et al., 2005; McGuire, 2006; Thailand International Cooperation Agency, Ministry of Foreign Affair, 2015) ได้สรุปถึงปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการสร้างความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) นับตั้งแต่ยุคเกษตรกรรม ยุคสังคมอุตสาหกรรมจนถึงยุคของสังคมข่าวสารและสารสนเทศ ซึ่งก่อให้เกิดโครงสร้างที่แผ่กระจายส่งผลให้เกิดโลกที่มีความหลากหลาย ไม่รวมศูนย์แบบเดิม รวมทั้งสังคมโลกที่ต้องการความเป็นอิสระและความเป็นปัจเจกชน ด้วยเหตุเหล่านี้จึงก่อให้เกิดยุคของเครือข่ายและความร่วมมือ 2) รูปแบบปัญหา (Type of Problem) ที่นับวันจะยากแก่การแก้ไขได้อย่างยั่งยืนและสมบูรณ์ จึงมีความต้องการกลไกที่มีความแตกต่างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ และระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้

สถานศึกษาต้องพัฒนาการจัดการศึกษาของตนเอง และแสดงภาระความรับผิดชอบว่า สถานศึกษามีประสิทธิผลใน 2 เรื่อง คือ ผู้เรียนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง และมีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุผลตามมาตรฐาน แต่ผลของการประเมินคุณภาพภายนอกแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาของรัฐที่มีปัญหาในชนบท มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พยายามแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ลดต่ำ อันเนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น ขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูขาดทักษะการสอนเด็กที่มีหลายกลุ่มอายุในห้องเรียนเดียวกัน กระบวนการเรียนการสอนไม่สามารถจัดได้เต็มรูปแบบงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เป็นต้น ส่งผลให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควรจะเป็นและนำมาซึ่งความสูญเปล่าทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ministry of Education, 2010) กระทรวงศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ได้ให้แนวความคิดที่จะส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานทางการศึกษา โดยการจัดในรูปแบบที่แตกต่างกันไป เช่น การจัดการศึกษาในลักษณะของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเป็นนโยบายเร่งรัดการพัฒนาประสิทธิภาพการศึกษา (Suwimol Phoglin, 2006)

โรงเรียนสาธิต เป็นหน่วยงานภายในคณะศึกษาศาสตร์ หรืออยู่ในการกำกับของมหาวิทยาลัย มีการบริหารงานนอกระบบราชการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน 1) เพื่อเป็นแหล่งวิจัย สาธิต ทดลอง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้นิสิตมหาวิทยาลัย และนิสิตนักศึกษาของสถานศึกษาอื่น 3) เพื่อเป็นแหล่งอบรม ศึกษา เผยแพร่ และอนุรักษ์งานด้านศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรม 4) เพื่อจัดบริการวิชาการแก่ผู้เรียนด้วยมาตรฐานการเป็นโรงเรียนต้นแบบของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความเป็นสากล และเป็นแหล่งสาธิต อบรม และเผยแพร่ผลงานด้านต่าง ๆ จากการทดลองวิจัยทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาโรงเรียน และชุมชนอื่น ๆ และ 5) เพื่อเป็นสถานศึกษาของบุตรผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

ตามประกาศของโรงเรียนสาธิต (Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, 2013) เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ และให้สอดคล้องตามมาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้มีการจัดโครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้ กองทุนเพื่อการวิจัย ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเกิดผลประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

การพัฒนาบุคคลให้มีความพร้อมในศตวรรษที่ 21 นั้น จากแนวคิดของ Bellanca & Brandt (2010) Gardner (2010) วิจารณ์ พานิช (Vicharn Panich, 2012) สรุปได้ว่า การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน และสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้นการศึกษาจึงต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาของไทยถึงเวลาปรับเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้มุ่งนำเสนอรูปแบบความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษา ความเข้าใจในความหลากหลายวัฒนธรรม การนำเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนการร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน รวมถึงการร่วมมือกันในการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียนเพื่อไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต

กล่าวโดยสรุปการเตรียมความพร้อมในด้านการกำหนดนโยบาย หลักสูตร ผู้บริหารครู บุคลากร เทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีสมรรถนะทางด้านภาษา เทคโนโลยีและทักษะในการทำงานความรู้เกี่ยวกับการศึกษานานาชาติ ถือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องเร่งพัฒนาสถานศึกษาพร้อม ๆ กับการสร้างความตระหนักแก่เยาวชนให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประยุกต์ใช้ศาสตร์ต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าในระดับนานาชาติ สำหรับการบันทึกข้อตกลงร่วมมือทางด้านการศึกษา (MOU) และการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามข้อตกลงนั้น ยังไม่มีการศึกษาวิจัยอย่างแน่ชัดเพื่อกำหนดรูปแบบการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาที่เหมาะสม ตลอดจนการศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และการแสวงหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสาธิตในประเทศไทย

ผู้วิจัยจึงศึกษาการพัฒนารูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาในต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมสนองตอบต่อนโยบายของรัฐได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา สถานศึกษา

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

## วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย” โดยผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา มีวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** การพัฒนาแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

### การดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความเป็นเลิศทางการศึกษา และแนวคิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษาศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ (Content Synthesis) เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียนใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

3. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ ความร่วมมือด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในต่างประเทศ

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาความสอดคล้องของข้อมูลเพื่อร่างรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เบื้องต้น

### ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากต้องการหาข้อมูลกับผู้มีความรอบรู้ในองค์ประกอบของรูปแบบ หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 12 คน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในต่างประเทศ

2. รองอธิการบดี หรือผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางการศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ (Content Synthesis) เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยของโรงเรียนสาธิต ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน ใช้เป็นการกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ และรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีแนวทางการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1.1 ก่อนนำเข้าสู่การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอเสนองานวิจัยบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 พอสังเขป ประมาณ 10 นาที เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทราบข้อมูลและกรอบการวิจัยเบื้องต้น

2.1.2 ขออนุญาตบันทึกเสียงและบันทึกภาพขณะสัมภาษณ์

2.2 ประเด็นการสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามปลายเปิด โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือด้านวิชาการกับต่างประเทศ รวมถึงการสรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในต่างประเทศ รองอธิการบดี หรือผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ จำนวน 12 คน เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ เพื่อพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และใช้เทคนิคสรุปสะสม (Cumulative summarization) จนจบการสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ 6 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถามว่าครอบคลุมเนื้อหา หรือตัวแปรหรือไม่ ภาษาชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหรือไม่ พร้อมทั้งนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 5 คน แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความครอบคลุมใช้ในการเขียนแบบสัมภาษณ์ต่อไป

**ตอนที่ 2** การตรวจประเมินรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสาธิต หรือหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในต่างประเทศ จำนวน 21 คน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียนนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปถือเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบจาก Interquartile Range (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 จำนวน 2 รอบ

## สรุปผลการวิจัย

1. ความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 6 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน โดยมีรายละเอียดคุณลักษณะแต่ละด้าน คือ

1.1 ด้านนโยบาย ประกอบด้วย ความชัดเจนของนโยบายของมหาวิทยาลัยของคณะที่สังกัดของโรงเรียน การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของคณะกรรมการสถานศึกษา การกำหนดแผนปฏิบัติงาน การวิเคราะห์นโยบาย กำหนดขั้นตอน ปฏิทินการปฏิบัติงาน และการประเมินนโยบาย

1.2 ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานสากล การพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในต่างประเทศ การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรทั้งหลักสูตรปกติ หลักสูตรภาษาอังกฤษ และหลักสูตรนานาชาติ

1.3 ด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย ครูมีความรู้เกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาครูร่วมกับสถานศึกษาในต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนครู การอบรมสัมมนาในระดับนานาชาติ และการประเมินครูตามมาตรฐานสากล

1.4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย มีแผนการสอนที่มีความเป็นสากล การใช้หลักสูตรร่วมกับต่างประเทศ การจัดการเรียนการสอนแบบ EP และ MEP การใช้สื่อการเรียนรู้และอาจารย์ชาวต่างประเทศ การทัศนศึกษาในต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกัน และการประเมินผลการเรียนร่วมกับสถานศึกษาในต่างประเทศ

1.5 ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่ศตวรรษที่ 21 การพัฒนาผู้บริหาร การประสานความร่วมมือ การนิเทศติดตามผลการวิจัย การได้รับการสนับสนุนจากคณะ หรือมหาวิทยาลัย การนำองค์ความรู้ด้านบริหารจากต่างประเทศมาพัฒนาโรงเรียน

1.6 ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย มีลักษณะความเป็นสากล มีทักษะในศตวรรษที่ 21 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การได้รับโอกาสแลกเปลี่ยนและทัศนศึกษา ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษตามมาตรฐานสากล การปรับตัวกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง

2. รูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มี 5 แบบ คือ ความร่วมมือแบบเครือข่าย ความร่วมมือแบบทางการ ความร่วมมือแบบกึ่งทางการ ความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ และความร่วมมือแบบอิสระ

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือหัวหน้าฝ่ายหัวหน้างานต่างประเทศมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน มีความเหมาะสมทุกข้อ (มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เกิน 1.50)

## อภิปรายผล

1. ความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 6 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร ซึ่งสิ่งที่ค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ วรณา ประยูกต์วงศ์ และปาริณา ประยูกต์วงศ์ (Wanna Prayukwong & Prareena Prayukwong, 2011) ความร่วมมือกันจะเป็นการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความกรุณาในความสัมพันธ์ที่ทำให้

ผู้อื่นเบิกบาน กระบวนการความร่วมมือเปิดโอกาสให้สมาชิกและผู้นำองค์กรได้รับประสบการณ์ในวงการธุรกิจได้นำเอาแนวคิดร่วมมือเข้ามาสู่วิถีการทำงาน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันความร่วมมือไม่เป็นเพียงกลยุทธ์เพื่อการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม แต่สะท้อนถึงกระบวนการทัศนคติของผู้นำองค์กรที่ตระหนักในความจำเป็นของการดำรงอยู่ด้วย การร่วมมือการทำงานจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะกระบวนการบริหารว่าเป็นการทำงานเพราะได้รับคำสั่ง หรือการทำงานจากการร่วมกันอภิปรายกลุ่มและตัดสินใจร่วมกัน และได้มีข้อค้นพบที่สำคัญว่า การร่วมมืออย่างจริงจังจะนำไปสู่การผูกพัน เพิ่มแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ที่ได้ขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของทิวตล์ มณีโชติ และ ทรงยศ สารโจน์ (Tiwat Maneechote and Songyot Sarot, 2017) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในอาเซียนผลการวิจัยพบว่า 1.บทบาททางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประชาคมอาเซียน ได้แก่ 1) การปรับปรุงข้อบังคับระเบียบและเงื่อนไขให้เอื้อต่อการเป็นสมาชิกอาเซียน 2) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3) การพัฒนาโครงการความร่วมมือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และ 4) การสร้างเครือข่ายทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยในอาเซียน 2.สภาพการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในประชาคมอาเซียนพบว่า มีเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและนอกประชาคมอาเซียนรูปแบบความร่วมมือเป็นแบบบางส่วนหรือบางกิจกรรมกิจกรรมที่ทำมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาจารย์และบุคลากร และลักษณะของความร่วมมือมีความเข้มแข็งและต่อเนื่องในบางเครือข่าย และสอดคล้องกับบุญเลี้ยง ทุมทอง (Boonleang Tumtong, 2010) ที่กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม มีความหมายต่อชีวิตผู้เรียน และเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และหลักสูตรที่ดีจะต้องสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (Vicharn Panich, 2012) ที่ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “...การเรียนรู้สมัยใหม่ มีเป้าหมายที่เด็กได้ทักษะที่ซับซ้อนชุดหนึ่ง...เพื่อให้เขาไปมีชีวิตอยู่ต่อไปในโลกที่ต่อไปจะเปลี่ยนไปอย่างไรไม่รู้...นี่คือโลกที่ไม่ชัดเจนไม่แน่นอน...เพราะฉะนั้นเขาต้องมีทักษะที่ซับซ้อนชุดหนึ่ง...เราต้องช่วยลูกศิษย์เราให้ได้สิ่งเหล่านี้...” จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับชีวิตและสังคมอย่างแยกไม่ออก โรงเรียนจึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตร กิจกรรมในหลักสูตร ตลอดจนปรับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ เน้นการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างกิจกรรมระหว่างโรงเรียนคู่ตกละหว่างประเทศ

2. รูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มี 6 แบบ คือ ความร่วมมือแบบทวิภาคี ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ ความร่วมมือไตรภาคี ความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ ความร่วมมือแบบกึ่งทางการ และความร่วมมือแบบทางการ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสาธิต ฯ สังกัดอยู่ภายใต้คณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยจึงได้รับโอกาสในการร่วมมือกับต่างประเทศผ่านคณะ หรือมหาวิทยาลัย ประกอบกับความมีอิสระในการบริหารงานของตนเองทำให้สามารถออกไปหาเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศได้อย่างหลากหลายวิธี สอดคล้องกับแนวคิดของรูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศของ Thailand International Cooperation Agency, Ministry of Foreign Affair (2015) ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมภายใต้ภารกิจหลักประกอบด้วย โครงการเพื่อการพัฒนาการให้ทุนศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงานในประเทศไทย การให้วัสดุอุปกรณ์ การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยีในประเทศคู่ร่วมมือ และการส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยจะดำเนินการในรูปแบบความร่วมมือต่างๆ ได้แก่ 1) โครงการความร่วมมือแบบทวิภาคี (Bilateral Programme) เป็นการให้ความร่วมมือเพื่อดำเนินงานแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมความร่วมมือกับประเทศคู่ร่วมมือ 2) โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (Technical Cooperation among Developing

Countries Programmer -TCDC) เป็นการให้ความร่วมมือทางวิชาการ โดยการร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน 3) การจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ประเทศที่สาม (Third Country Training Programmer-TCTP) โดยร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น UNDP WHO ILO เป็นต้น สอดคล้องกับวิจัยของวรรณดี นาคสุขปาน (Wandee Naksukpan, 2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทย ในการดำเนินการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 2) พัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่ามี 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบสัมพันธ์แบบทางการ 2) รูปแบบสัมพันธ์แบบเครือข่ายความร่วมมือ 3) รูปแบบสัมพันธ์แบบกึ่งทางการ 4) รูปแบบความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ 5) รูปแบบความสัมพันธ์แบบอิสระ รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ด้านการศึกษามี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างข้อตกลงความร่วมมือ ขั้นที่ 2 การประสานความร่วมมือ ขั้นที่ 3 สรุปผลของความร่วมมือ ขั้นที่ 4 การปรับปรุงพัฒนาความร่วมมือ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือหัวหน้าฝ่ายหัวหน้างานต่างประเทศมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน มีความเหมาะสมทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความคิดเห็นของผู้บริหาร และของหัวหน้าฝ่ายหัวหน้างานที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับต่างประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันเกิดจากความร่วมแรงร่วมใจ การสร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กร การเป็นความสำคัญของการนำเอาองค์ความรู้จากต่างประเทศมาพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Callan & Ashwork (2004) แห่งมหาวิทยาลัย Queensland ประเทศออสเตรเลีย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตัวแปรที่ใช้ศึกษา คือ ข้อมูลภูมิหลังผู้ตอบคำถาม (Background Information) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) รูปแบบการฝึกงาน (Training Model) ปัญหาบุคลากร (People Issues) ลักษณะความร่วมมือ (Background Characteristics) และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Partner-ships between Institutions and Industry Employers) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนใจให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับสถานศึกษา คือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอากลยุทธ์ กลวิธี การปฏิบัติความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่น ๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และวิธีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์การนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร

## ข้อเสนอแนะในนำผลการวิจัยไปใช้

### 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านผู้บริหาร ดังนั้น ควรนำรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อนำองค์ความรู้มาพัฒนาโรงเรียนสาธิตฯ เพื่อเป็นต้นแบบ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป โดยมีข้อค้นพบ ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย พบว่า เนื่องจากโรงเรียนสาธิตฯ รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแตกต่างกับภารกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งจัดการศึกษาด้านอุดมศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทำให้นโยบายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้บางครั้งไม่ครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศยกเว้นสถาบันที่มีโรงเรียนสาธิต หรือ Lab school ซึ่งสามารถสร้างความร่วมมือทางวิชาการในการแลกเปลี่ยนนักเรียน อาจารย์ หรือนักศึกษาเพื่อมาฝึกสอนในโรงเรียนสาธิตฯ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งโรงเรียนหรือนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการต้องรับผิดชอบเอง ทำให้มีผู้เข้าร่วมโครงการมีจำนวนจำกัด ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อโรงเรียนสาธิตฯ ด้วย ในการทำความร่วมมือกับสถานศึกษาในต่างประเทศ และหลักจากมีการลงนามความร่วมมือ (MOU, MOA) แล้วควรมีการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการตามข้อกำหนดไว้ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสมควรประเมินนโยบายเพื่อปรับปรุงในการขยายความร่วมมือในโอกาสต่อไป

1.2 โรงเรียนสาธิตควรเปิดหลักสูตรนานาชาติ (International Program) หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English program) หลักสูตรเน้นภาษาอังกฤษ (MIP, JIP) ซึ่งจะมีความสะดวกเนื่องจากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร จึงง่ายต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการ ภาษา วัฒนธรรมระหว่างกัน โดยโรงเรียนสาธิตทุกแห่งมีความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย เป็นต้น

1.3 ครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในตนเอง คิดว่ามีความรู้พื้นฐานในศตวรรษที่ 21 น้อย ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ และเห็นว่าการปฏิบัติงานในต่างประเทศเป็นเรื่องไกลตัว เป็นภาระ และความเป็นภาระของครูในกลุ่มสาระต่างประเทศเท่านั้น ครูในกลุ่มสาระอื่น ๆ มีความสนใจน้อยและไม่ให้ความสำคัญ โรงเรียนควรพัฒนาภาษาอังกฤษโดยการจัดชั่วโมงสอนภาษาอังกฤษ หรือให้งบประมาณให้ครูไปศึกษาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เพื่อเตรียมความพร้อมให้ครูในทุกกลุ่มสาระฯ นอกจากนี้ ควรกำหนดคะแนนมาตรฐานภาษาอังกฤษของครูผู้สอนที่เปิดรับสมัครใหม่ เพื่อให้มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการความร่วมมือกับสถาบันในต่างประเทศ

1.4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษยังคงเป็นปัญหาหลักในการทำความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศ สำหรับครูที่สอนในโปรแกรมปกติ ส่วนครูที่สอนในโปรแกรม EP, IEP, JIP, LIP ไม่มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษ แต่มีปัญหาในด้านเนื้อหาสาระบ้างบางวิชา นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องเตรียมตัวหาความรู้เพิ่มเติมด้านวิธีการสอนใหม่ ๆ เช่น Project based learning, Problem based learning, Project approach, Brain-based Learning ก่อนเดินทางเพื่อสามารถสอนร่วมกับครูชาวต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนนักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมโครงการทัศนศึกษาต่างประเทศ โรงเรียนควรแจ้งรายละเอียดโครงการ เช่น ค่าใช้จ่ายที่

ต้องรับผิดชอบ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลาในปฏิทินของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองจะได้เตรียมตัวล่วงหน้า

1.5 ผู้บริหารควรมีนโยบายชัดเจนในการทำความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ดำเนินการทำ MOU ระหว่างสถาบันและดำเนินกิจกรรมตามที่ตกลงไว้อย่างต่อเนื่อง โดยการทำ MOU นี้ควรคำนึงถึงความเสมอภาคไม่ให้เกิดความได้เปรียบ/เสียเปรียบระหว่างกัน อีกทั้งควรกันงบประมาณให้เพียงพอและทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์จริงกับโรงเรียน อาจารย์ และนักเรียน โดยให้มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาในต่างประเทศ

1.6 ช่วงเวลาที่ปิด-เปิดภาคเรียนไม่ตรงกับโรงเรียนในประเทศไทย ทำให้นักเรียนที่กลับมาต้องเข้าเรียนช้ากว่าปกติประมาณ 1 – 2 เดือน และหลักสูตรที่นักเรียนไปเรียนในการเทียบโอนรายวิชาอาจไม่ครบตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงที่โรงเรียนสาธิตใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตร นักเรียนต้องมาเก็บรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนด ดังนั้น โรงเรียนควรทำข้อตกลงกับโรงเรียนในต่างประเทศถึงรายวิชาที่นักเรียนต้องไปเรียนให้ครอบคลุมทั้ง 8 กลุ่มสาระวิชาให้มากที่สุด และควรจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนเดินทาง ทั้งเรื่องภาษา การปรับตัวในต่างวัฒนธรรม ด้านครอบครัว อาหาร กิจกรรมในชีวิตประจำวัน ควรทำประกันสุขภาพก่อนเดินทางเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และควรเตรียมเอกสารต่าง ๆ ให้เรียบร้อยทั้งก่อนเดินทางและกลับจากการเข้าร่วมโครงการ

## 2. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

2.1 รูปแบบความร่วมมือแบบเครือข่าย โรงเรียนควรใช้โอกาสที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัย และคณะที่สังกัดให้เป็นประโยชน์ โดยการเข้าไปขอข้อมูล และมีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยหรือคณะ

2.2 รูปแบบความร่วมมือแบบทางการ เป็นรูปแบบที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนที่สุด มีกระบวนการ และขั้นตอนมาก ยากต่อการปฏิบัติ แต่มีความยั่งยืนมากที่สุดเช่นกัน

2.3 รูปแบบความร่วมมือแบบกึ่งทางการ เป็นรูปแบบที่ดี และมีความสะดวก มีอิสระในการประสานงาน มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนมาก และมีความยั่งยืนเช่นกัน

2.4 รูปแบบความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ เป็นรูปแบบที่มีความสะดวก ง่ายต่อการประสานงาน แต่มีความเสี่ยง เนื่องจากไม่ได้อยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัย และคณะควรหลีกเลี่ยงที่จะใช้ความร่วมมือรูปแบบนี้

2.5 รูปแบบสัมพันธ์แบบอิสระ เป็นรูปแบบเฉพาะที่เน้นการทัศนศึกษา การศึกษาภาษาอังกฤษในต่างประเทศ ควรทำในรูปแบบโครงการบริการวิชาการเป็นโครงการที่ทุกโรงเรียนต้องทำ เนื่องจากประหยัดงบประมาณของโรงเรียน

## 3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ

3.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการนำรูปแบบความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการร่วมมือกับต่างประเทศด้านวิชาการ การแลกเปลี่ยนนักเรียน และอาจารย์ องค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้ไปสู่ศตวรรษที่ 21

## References

- Bellanca, Ron Brandt. (2010). *21<sup>st</sup> Century skills: Rethinking how students learn*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Boonleang Tumtong. (2010). *Curriculum Development*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Callan, V., & Ashwork, P. (2004). *Working together: Industry and VET provider training partnerships*. Adelaide: National Centre for Vocational Education Research.
- Gardner, Howard. (2010). *Five Minds for the Future” 21st century skills: Rethinking how students learn*. (James Bellanca and Ron Brandt, Ed.). Bloomington: Solution Tree Press.
- Kanok-on Somprach and et al (2005). *Cooperative for professional school administrator*. Khon Kaen: Khon Kaen University.
- McGuire Michale. (2006). Collaborative public management: Assessing what we know and how we know it. [Special issues]. *Public Administration Review*, 66(6), 35-36
- Ministry of Education. (2010). *The role of education in building an ASEAN community*. Bangkok: Public Relations Group, Office of the Minister, Ministry of Education.
- Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University. (2013). *2012 Annual report*. Chonburi.
- Suwimol Phoglin. (2006). *Developing of academic collaboration network for development of educational quality of small-size basic school*. (Doctoral dissertation). Naresuan University.
- Thailand International Cooperation Agency, Ministry of Foreign Affair. (2015). *Model of cooperation*. Retrieved from <http://www.tica.thaigov.net/main/th/aid/3546>
- Tiwat Maneechote and Songyot Sarot. (2017). An educational cooperative model for Rajabhat University and universities in asean+3. *Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Science)*, 12(1) (January – June 2017).
- Vicharn Panich. (2012). *21<sup>st</sup> century skill: Learning for life in our time*. Bangkok: Sodsri-Salidwong Foundation.
- Wandee Naksukpan. (2014). *Development of an educational cooperation model for Thai secondary school’s cooperation with other ASEAN secondary schools*. (Doctoral dissertation). Dhurakij Pundit University.
- Wanna Prayukwong and Prareena Prayukwong. (2011). *Shared value partnerships business& community CSR*. Bangkok: The Network Shared Value Partnership and Community.

---

Received: May 28, 2019

Revised: June 5, 2019

Accepted: June 8, 2019